

méginkább használói irigy szemmel nézhetik ezt a célszerű kényelmet, amit annál kevésbbé tudnak utánozni, mert ilyképen a Magyar Nemzeti Múzeum Orsz. Könyvtárának címjegyzéke közel csekély kétszáz ezer oldal, azaz kb. 300 lexikonkötet terjedelmet igényelne.

A könyvtár szakrendszerét egységes szisztematikai szempontok szerint megbírálni nem a legkönnyebb, mert egy ilyen gyakorlati célú gyűjtemény, melyet alig iskolázott iparosok is használnak, joggal tehet nagyobb engedményeket a rendszeresség logikájának rovására. Azt hisszük azonban, hogy a szakrendszer némi átcsoportosításával és főleg továbbbrésztetésével sok utalást el lehetne kerülni, minthogy az összetartozó anyag összébberülhetne. Így különösen az eléggé meg nem okolható szakszervezetek (pl. címerek, érmek, vésnői munkák . . .) válnának áttekinthetőbbé.

A bibliografiai leírásoknál meg tudjuk érteni az egyes fontosabb művek rövid tartalmi ismertetését, a címek magyaryelvű fordítását és az illusztrációk számának részletes feljegyzését, nem kevésbbé fontosnak tartanánk azonban az oldalszámok feltüntetését is, melyet épen fontosságának tudatában ma már a legszükszavúbb bibliográfiák sem hagynak ki. A könyvek számozásmódja (pl. G. 4r. 114.), mely komplikáltságával a régi felállítási rendszer egyre terhesebb emlékévé válik, még igen sok gondot fog okozni a könyvtár kezelőinek, ha majd a könyvanyag erősebben fog gyarapodni. Nem ártana a jövőben — sokkal nehezebben mozgó nagy könyvtárak példáját követve — áttérni az egyszerű folyószámozásra, mely kellő megosztással a szakszerű és különböző rétű felállításhoz is megadja a lehetőségét, viszont kezelése oly sokkal egyszerűbb.

A gondosan összeállított címtárat, mely hasonló szakkönyvtárainknak joggal mutat követendő példát, részletes név- és rendszó-, valamint tárgy- és helymutató egészíti ki.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Magyar Sociographiai Intézet kiadványai 1—2. sz. 1. Magyar kormányzati bibliographia. Az 1924-ik évi törvények kormányrendeletek, önkormányzati rendeletek, szabályrendeletek és birói döntvények alapján. 2. Társadalomtudományi bibliographia Budapest könyvtárainak 1924-ik évi szerzeményei alapján. Szerkesztette dr. Krisztics Sándor. Budapest, 1926. (VIII+375+946.)

A miniszterelnökség rendeletére 1924-ben létesített s a Magyar Tudományos Akadémia fennhatósága alá helyezett Magyar Sociographiai Intézet e vaskos kötetben először jelenik meg kiadványával a közönség

előtt. Magának az intézetnek célját az előszó emeli ki, mely szerint «a magyar állam és a környező országok közérdekű viszonyaira vonatkozó adatok nyilvántartását végző iroda».

A most megjelent bibliografia azonban ennek a meglepően tág és nem is könnyen érthető feladatnak a magyar kormányzati irodalom összeállításával csak kis részben felel meg, viszont nagy terjedelemben lépi azt túl, midőn a szociológiai irodalom iránti érdeklődését az előbb jelzett földrajzi határokon, sőt még Európán túl is kiterjeszti. Mindkét kérdés feldolgozását kissé talán túlságosan is széles mederben mélyítette ki, ámde ha ez nem egyezik is meg teljesen a jelzett alapelvvel, a kötet használata ezáltal bizonyára sokoldalúbbá vált.

A kötet — melynek két össze nem tartozó részét véleményünk szerint célszerűbb lett volna külön-külön kibocsájtani — 21.000 címet, tehát jelentékeny mennyiségű adatot foglal magában. Ezeket az intézet alkalmazottai a hét legnagyobb budapesti könyvtár anyagából írták össze, és pedig az önálló művek mellett a folyóiratközleményekre is kiterjeszkedve. Igen érdekes, sőt kétségtelenül merész gyakorlati célú szempontnak igyekszik megfelelni ebben a munkájában az intézet, mert a magyarországi nyomtatványokon kívül felveszi a külföldi szakirodalom adatait is, amennyiben azok a feldolgozott hét budapesti könyvtárban megtalálhatók. Ilykép tehát ez a bibliografia egyrészt megelőzi a már régóta várt és minden tudományszakra kiterjedő évenkénti magyar folyóirat-, illetőleg általános bibliografiát, legalább is annak a társadalomtudományi részében, másrészt kiegészíti a magyar tudományos könyvtárak új (részben külföldi) szerzeményeinek a Bibliografiai Központ kiadásában a folyó évtől kezdve megjelenő nominális bibliografiáját, minthogy, ha csak egy tudományszakban is, de részletesen szakosztályozott és a folyóiratcikkekre is kiterjedő évenkénti összefoglalt bibliografiát ad. Feladatának sikeres megoldására hivatkozva ez alkalommal is hangsúlyoznunk kell, hogy a magyar tudományos munkának mielőbb és feltétlenül szüksége van az összes tudományszakokra kiterjeszkedő évenkénti bibliografiára, melynek mintáját az előttünk fekvő és remélhetőleg a jövőben is rendszeresen megjelenő munka sok tekintetben megadhatja.

A kiadvány összeállítása sok tekintetben kétségtelenül nehéz feladat elé állította a szerkesztőket. Legnagyobb nehézséget bizonyára a DEWEY-féle illogikus s az európai viszonyoknak általában, a magyarnak pedig egyáltalában nem megfelelő szakrendszer hol fölöslegesen tág, hol meg-

bénítóan szűk korlátai okozták. A szerkesztő, aki az elsők között használta hazánkban évekkal ezelőtt az egyik nagyobb jogtudományi könyvtárunk rendezésénél ezt a rendszert, bizonyára a nemzetközi bibliografiai egységet tartotta szem előtt, mikor e mű beosztásánál is azt vette alapul. Szeretnénk azonban tudni, hogy valóban nemzetközinek érzi-e a szerkesztő a brüsszeli intézetnek kisebb-nagyobb részletekben már csaknem mindenütt módosítani kényszerült DEWEY rendszerét és nincsen-e meggyőződve maga is arról, hogy a decimális alapelv hasonlíthatatlan előnyeit a tudományok logikusabb beosztásával és a magyar viszonyoknak megfelelőbb alkalmazásával célszerűbben is lehetne kihasználni. Azt hisszük, hogy képzelt nemzetközi előnyök helyett nemzeti tudományos céljaink elérésének közvetlenebb útját kellene inkább keresnünk.

E megjegyzés azonban jobbra csak a következő kiadványokat tartotta szem előtt és nem érinti a jelen munka iránti komoly elismerést. Mert hogy egy ilyen kiadvány nem jelenhetik meg apróbb tévedések, sajtóhibák, névelírások, kihagyások nélkül, azzal mindenkinek tisztában kell lennie. Különösen akkor, ha, mint jelen esetben is, a kiadvány első kötete tulajdonképpen egy új intézmény segédmunkaerőinek betanulását jelenti. Reméljük, hogy a további kötetek rendszeren fognak következni utána és pedig mindenkor legkésőbb a feldolgozott évet követő év végéig. Ha az előbb említett megjegyzések értelmében szakcsoportosításuk is áttekinthetőbb, logikusabb lehetne, hasznavehetőségük bizonyára sokban növekednék.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

A Fővárosi Nyilvános Könyvtár Értesítője. 1923—1925, új évfolyam 3—5. kötet. Budapest, 1925—1926. Székesfővárosi háziyomda. (59; 85 + 17 m; 126.)

Szomorú aktualitást kölcsönöz a Fővárosi Könyvtár három évi beszámolójának, hogy a belőlük kicsillanó lendületes irányú fejlődésnek szervezője, lelke, dr. KREMMER Dezső, a Fővárosi Könyvtár igazgatója, nincs többé. Rokonszenves egyénisége sokunknak fog még soká hiányozni, hiszen talán épen ennek köszönhette maga is, hogy intézete számára oly nagy előnyöket tudott kivívni, melyeket az ő helyén az utóbbi évek sivár gazdasági viszonyai közepette más aligha tudott volna elérni. Legnagyobb állami könyvtáraink megbénító anyagi gondok közt vegetálni is alig voltak képesek, mikor KREMMER Dezső hosszas fáradozásokkal a fővárosnak nem a legáldozatkészebb tanácsánál ki tudta eszközölni, hogy a könyvtár évi kiadásait